

AZ IRODALMI MŰVEK ELEMZÉSÉTŐL A MULTIMEDIÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ SZEMIOTIKAI ELMÉLETE FELÉ

25 ÉV TEXTOLÓGIAI KUTATÁS: VISSZATEKINTÉS, KITEKINTÉS

PETŐFI S. JÁNOS

1. Nyelvészeti és irodalomtudományi tanulmányaimat befejezve, és lezárva a modern nyelvészetben való tájékozódásom általános jellegű szakaszát, első tanulmányomat 25 évvel ezelőtt írtam Művészet és kommunikáció címmel (cf. PETŐFI: 1966.). Ebben megpróbáltam mindazokat a tényezőket számba venni, amelyek egy nyelvi műalkotásban (mint a szövegelemzés/szöveginterpretálás aspektusainak vizsgálata szempontjából optimális összetettségű szövegben) jelentéskonstitutívak, és megpróbáltam vázolni egy olyan elméleti keret körvonalait, amelyben ezeket adekvát módon elemezni, egységbe foglalni és leírni lehet. Ezt a tanulmányt különféle rész-aspektusokat globálisan tárgyaló tanulmányok követték (cf. például PETŐFI: 1967. és 1969.), köztük olyan is, amelyben a multimedialitás alaptípusait próbáltam rendszerbe foglalni (cf. PETŐFI: 1971a.). Az első tanulmányommal elkezdett kutatói és szervezői/kiadói munkámra visszatekintve, ezt a 25 évet az abban körvonalazott elméleti keret egyre részletesebb kidolgozására irányuló periódusnak tekinthetem.

2. Ami *kutatómunkámat* illeti, az mindenekelőtt egy *szövegelmélet* kidolgozására irányult — a 'szöveg' terminust itt szűk értelemben véve —: (a) egyrészt vizsgálva az annak létrehozásával kapcsolatos főbb aspektusokat: metodológiai követelmények, általános szövegelméleti keret, kanonikus nyelv, lexikon/enciklopédia, az explikatív szöveginterpretáció alapkérdései, a szöveg felszíni organizációja, (b) másrészt vázolván az elméleti keret éppen kidolgozott variációjának alkalmazhatóságát irodalmi művek és szaknyelvi szövegek elemzésében, a nyelv és a kommunikáció oktatásában, a fordításelméletben/-kritikában stb. Az utóbbi három-négy évben érdeklődésem — szükségképpen — egyre jobban a *multimediális, de dominánsan verbális humán kommunikáció* aspektusainak kutatására, a szövegelméleti keretnek ebben az irányban való kiterjesztésére irányult.

A továbbiakban a fent felsorolt témákat külön tárgyalom ugyan, az idézett munkákban azonban ezek a témák egymással összefonódva jelentkeznek.

2.1: Minthogy a *szövegelmélet*hez a szövegnyelvészet felől közeledtem, a rész-aspektusok kutatását egy, az akkori nyelvészeti kutatás eredményeit a szövegnyelvészet szempontjából felmérő/elemező munka előzte meg (cf. PETŐFI: 1971b.). Ezt követték előbb a konstanzi, majd a bielefeldi periódusban keletkezett munkák. (A konstanzihoz lásd a válogatott bibliográfiába felvett, 1973—1974-ben publikált munkákat.)

2.1.1. *Metodológiai követelmények.* Ezek vizsgálatának a célja annak felderítése volt (és ma is az), hogy milyen követelményeknek tehet eleget (kell, hogy eleget tegyen) egy olyan elmélet, amelyben a 'szöveg'-nek nevezett kutatási objektum a domináns — különösképp annak jelentéskonstitutív aspektusai —, és nem egy más tudományterületről importált metodológia alkalmazási körének kibővítése, ahogyan ez a nyelvészet egyes formális irányzataival kapcsolatban tapasztalható. Ennek a

munkának az eredményeként változott át az általam alkalmazott terminológiában a 'szövegnyelvészet' terminus először 'szövegelmélet'-té (cf. 'szövegstruktúra — világstruktúra elmélet' — a német nyelvű megjelölés rövidítéseként: TeSWeST), végül 'szemiotikai textológiává'. (Cf. PETŐFI: 1978b., 1983b., 1986b., 1989c., PETŐFI—RIESER: 1973.)

2.1.2. Általános szövegelméleti keret. Ez a keret először egy *kotextuális* keret volt, ami később szükségképpen *kontextuális*sá változott, és jelenleg — ugyancsak szükségképpen (cf. 2.2.) — változóban van egy multimediális kommunikációelméleti keret irányában. (Cf. PETŐFI: 1973., 1975., 1977., 1987a., 1985b., 1989b., PETŐFI—RIESER: 1974., van DIJK et alii: 1972.)

2.1.3. Kanonikus nyelv. Egy szövegelmélet metodológiai megalapozása (mindekelőtt az explicitiség követelménye) megkívánja egy flexibilis kanonikus nyelv alkalmazását. 1984-ig az ennek megalkotásával/alkalmazhatóságával kapcsolatos kérdések közvetlenül vagy közvetetten valamennyi munkámnak elsődleges témái. (A 2.1.2. pontban felsorolt munkákon kívül lásd különösen PETŐFI: 1982b., 1983a. és BIASCI—FRITSCHÉ (Hg.): 1978.)

2.1.4. Lexikon/Enciklopédia. A nyelvészetnek, filozófiának, szemiotikának, interpretációelméletnek egyaránt központi kérdése annak a nyelvre és világra vonatkozó tudásnak az elemzése és rendszerezése, amellyel egy adott nyelvközösség laikus és expert tagjai rendelkeznek. Ez a kérdéskomplexus, amely szoros kapcsolatban áll a kanonikus nyelv felépítésének kérdéseivel is, úgyszintén állandó kutatási témám volt és ma is az. (Cf. HEYDRICH—PETŐFI: 1983., NEUBAUER—PETŐFI: 1981., PETŐFI: 1982a., 1985a., PETŐFI—BREDEMEIER (Hg.): 1977.)

2.1.5. Az explikatív szöveginterpretáció alapkérdései. A szövegjelentés kérdéseivel való foglalkozás tette világossá, hogy ahhoz egy *kotextuális* elméleti keret nem elegendő. Egy *kontextuális* elméleti keret kidolgozása viszont olyan fokú interdiszciplinaritást kíván meg, ami messze meghaladja a mondat-/megnyilatkozáselméletek interdiszciplináris jellegét, természetes tehát, hogy ennek különös figyelmet kellett szentelni. (Cf. DORFMÜLLER—KARPUSA és PETŐFI (Hg.): 1981., HEYDRICH—PETŐFI: 1981. és in press, PETŐFI: 1983c., 1985c., PETŐFI—OLIVI (eds.): 1988.)

2.1.6. A szövegek felszíni organizációja. 1984 óta egyre nagyobb hangsúlyt helyeztem a szövegek felszíni organizációjának vizsgálatára, különösképpen ez organizáció különféle típusú hordozóinak explicit elemzésére és leírására. (Cf. CONTE (Hg.): 1989., CONTE et alii (eds.): 1989., HATAKEYAMA—PETŐFI—SÖZER: 1984., HEYDRICH et alii (eds.): 1989., HEYDRICH—PETŐFI (Hg.): 1986., PETŐFI: 1989b.)

2.1.7. Az alkalmazás aspektusai. Az irodalmi művek interpretálásához lásd: PETŐFI: 1986c., PETŐFI—GARCIA BERRIO: 1978., PETŐFI—OLIVI: 1986., 1988., van DIJK—PETŐFI (eds.): 1975. A szaknyelvi szövegek interpretálásához lásd: PETŐFI: 1981. A nyelv és kommunikáció oktatásához: PETŐFI: 1974., 1985d. A fordítás elméletéhez és gyakorlatához: PETŐFI: 1983d., 1989a. — Matematikus is lévén, időről időre foglalkoztatott a számítógépes nyelvészet és a szövegelméleti kutatás kapcsolata is, az erre a kérdésre vonatkozó munkáimmal azonban itt nem kívánok foglalkozni.

2.2. A multimediális, de dominánsan verbális humán kommunikáció aspektusai. Szövegelméleti kutatásaim 1987-ig elért főbb eredményeinek rövid (a technikai kérdéseket nem érintő) összefoglaló bemutatását nyújtja PETŐFI: 1988., ami rövidesen magyarul is megjelenik. Mind ebben a munkában, mind pedig a PETŐFI—OLIVI: 1986-ban, ha röviden is, de tárgyalásra kerültek a multimediális verbális szövegek egyes aspektusai, és ennek révén egy szövegelméleti keret lehatárolásának (autolimitációjának) kérdése is.

Több mint két évtizedes szövegnyelvészeti/szövegelméleti kutatásaim ahhoz a

meggyőződéshez vezettek, hogy egy adekvát lehatárolás csak egy olyan elméleti keretre vonatkozóan hajtható végre, amely (a) egyfelől mind az interdiszciplináris megalapozás, mind a szemiotika és kommunikációelmélet, mind a (szemantikai-pragmatikai) jelentésinterpretáció elmélete szempontjából, (b) másfelől mind egy átfogóbb elmélet, mind az általa tartalmazott részelméletek szempontjából egyidejűleg lehet zárt és nyitott.

A textológiai kutatás aspektusait tekintve, a véleményem szerint 'átfogóbb' elméletet én a multimedialis humán kommunikáció szemiotikai elméletének nevezem, az adekvát módon lehatárolható elméletet pedig a dominánsan verbális humán kommunikáció szemiotikai elméletének, röviden *szemiotikai textológiának*. A verbalitás dominanciája azt jelenti, hogy a domináns jelentéskonstitutív elemek lexikai elemek, de azokkal tetszőleges más médiumok jelentéskonstitutív elemei is együtt-hat(hat)nak, mint ahogy ez a mindennapi élet kontextusában folytatott kommunikációban, a televízióban, filmen, színházban stb. történik.

Jelenleg egy, az így értelmezett szemiotikai textológia általános elméleti megalapozását bemutató monográfia írásával foglalkozom, amiben eddigi szövegelméleti kutatásaim eredményeit kívánom összegezni, hogy utána rátérhessek egyes speciális szemiotikai textológiák — az orális kommunikáció, az írott/nyomtatott kommunikáció, a színpadi kommunikáció stb. szemiotikai textológiájának — kidolgozására. (Ez utóbbikhoz első kísérletként lásd: PETŐFI: 1989d.)

3. Ami *kiadói és szervezői munkámat* illeti, az egyrészt tematikus sorozatok/readerek szerkesztésére/kiadására, másrészt konferenciák/workshopok szervezésére irányult/irányul.

3.1. *Sorozatok*. Az interdiszciplináris és internacionális szakkommunikáció előmozdítása/ápolása érdekében hoztuk létre J. IHWEVEL és H. RIESERREL 1972-ben a *Papiere zur Textlinguistik/Papers in Textlinguistics* sorozatot, amiben eddig 65 kötet jelent meg. Ezt követte 1977-ben az általam szerkesztett *Research in Text Theory/Untersuchungen zur Text Theorie* sorozat megindítása, eddig 14 publikált kötettel. 1981-ben indítottuk meg van DUKKAL a *Text* című folyóiratot, aminek az első két évben társszerkesztője voltam.

3.2. *Readerek*. A readerek közül itt a következőket kívánom említeni: PETŐFI (ed.): 1979., 1981., 1988., PETŐFI—RIESER (eds.): 1973., van DUKK—PETŐFI (eds.): 1977. — Bibliográfiai tájékoztató funkcióját kívánják betölteni az olyan munkák, mint CHAROLLES—PETŐFI—SÖZER (eds.): 1986., aminek további kötetei előkészítés alatt vannak, valamint PETŐFI: 1986a.

3.3. *Konferenciák*. A Bielefeldben és másutt az általam vagy közreműködésem-mel rendezett konferenciák közül itt csak azokat az utóbbi 4—5 évben megrendezésre kerülteket kívánom megemlíteni, amelyek publikált anyagát az ehhez az áttekintés-hez csatolt válogatott bibliográfia tartalmazza. Lásd: CONTE (Hg.): 1989., CONTE et alii (eds.): 1989., HEYDRICH et alii (eds.): 1989., HEYDRICH—PETŐFI (Hg.): 1986., PETŐFI—OLIVI: 1989.

4. Befejezésül annak az óhajomnak szeretnék kifejezést adni, hogy a közeljövőben valahol létrejön egy több évi kutatómunkára együtt maradó interdiszciplináris (és internacionális) team, amely a szövegkutatás eredményeként az utóbbi három évtizedben felhalmozódott anyagot kritikus vizsgálat tárgyává teszi. Ez a munka igen nagy hasznára válna a további kutatásnak.

Válogatott bibliográfia

- BIASCI, Claudia—Johannes FRITSCH (Hg.):
1978. *Texttheorie—Textrepräsentation. Theoretische Grundlagen der kanonischen sinn-semantischen Repräsentation von Texten.* Hamburg, Buske.
- CHAROLLES, Michel—János S. PETŐFI—Emel SÖZER (eds.):
1986. *Research in Text Connexity and Text Coherence. A Survey.* Hamburg, Buske.
- CONTE, Maria-Elisabeth (Hg.):
1989. *Kontinuität und Diskontinuität in Texten und Sachverhaltkonfigurationen.* Hamburg, Buske.
- CONTE, Maria-Elisabeth—János S. PETŐFI—Emel SÖZER (eds.):
1989. *Text and Discourse Connectedness. Proceedings of the Conference on Connexity and Coherence, Urbino, July 16—21, 1984.* Amsterdam—Philadelphia, John Benjamins.
- DORFMÜLLER-KARPUS, Käthi—János S. PETŐFI (Hg.):
1981. *Text, Kontext, Interpretation. Einige Aspekte der texttheoretischen Forschung.* Hamburg, Buske.
- HATAKEYAMA, Katshuhiko—János S. PETŐFI—Emel SÖZER:
1984. *Text, Konnexität, Kohäsion, Kohärenz*, in: CONTE (Hg.): 1989.
- HEYDRICH, Wolfgang—Fritz NEUBAUER—János S. PETŐFI—Emel SÖZER (eds.):
1989. *Connexity and Coherence. Analysis of Text and Discourse.* Berlin—New York, Walter de Gruyter.
- HEYDRICH, Wolfgang—János S. PETŐFI:
1981. Pragmatic considerations within a text-theoretical framework, in: *Possibilities and Limitations of Pragmatics. Proceedings of the Conference on Pragmatics, Urbino, July, 8—14, 1979.* Ed. by Herman Parret, Maria Sbisa and Jef Verschueren. Amsterdam, John Benjamins.
1983. A text-theoretical account of questions of lexical structure, *Quaderni di Semantica IV.*: 120—127, 294—311.
in press Towards a general pragmatics of language, in: *Pragmatik. Handbuch pragmatischen Denkens.* (Vol. IV.). Ed. by Herbert Stachowiak. Hamburg, Felix Meiner.
- HEYDRICH, Wolfgang—János S. PETŐFI (Hg.):
1986. *Aspekte der Konnexität und Kohärenz von Texten.* Hamburg, Buske.
- NEUBAUER, Fritz—János S. PETŐFI:
1981. Word semantics, lexicon systems, and text interpretation, in: *Words, Worlds and Contexts.* Ed. by Hans-Jürgen Eikmeyer and Hannes Rieser. Berlin—New York, Walter de Gruyter.
- PETŐFI, János S.:
1966. Művészet és kommunikáció. Az alkotás és befogadás problémái, *Kritika* 1. 34—40.
1967. On the structural linguistic analysis of poetic works of art, *Computational Linguistics* (Budapest) VI. 55—82. Reprinted in: *Strukturelle Textanalyse/Discourse Analysis/Analyse du Récit.* Ed. by Walter A. Koch. Hildesheim—New York, Georg Olms.
1969. On the structural analysis and typology of poetic images, in: *Studies in Syntax and Semantics.* Ed. by Ferenc Kiefer. Dordrecht, Reidel.
1971a. On the comparative structural analysis of different types of works of art, *Semiotica* 4. 365—378.
1971b. *Transformationsgrammatiken und eine ko-textuelle Texttheorie. Grundfragen und Konzeptionen.* Frankfurt, Athenäum.
1973. Towards an empirically motivated grammatical theory of verbal texts, in: PETŐFI—RIESER (eds.)
1974. Sprachunterricht und eine Textgrammatik mit nicht-linear festgelegter Basis, in: *Angewandte Textlinguistik.* Hg. von Peter Hartmann und Hannes Rieser. Hamburg, Buske.
1975. *Vers une théorie partielle du texte.* Hamburg, Buske.
1977. Semantics—pragmatics—text theory, *PTL. A Journal for Descriptive Poetics and Theory of Literature* 2. 119—149.
1978a. Structure and function of the grammatical component of the text-structure world-structure theory, in: *Formal Semantics and Pragmatics for Natural Languages.* Ed. by Franz Guenther and Siegfried J. Schmidt. Dordrecht, Riedel.
1978b. A formal semiotic text theory as an integrated theory of natural language. (Methodological remarks), in: *Current Trends in Textlinguistics.* Ed. by Wolfgang U. Dressler. Berlin—New York, Walter de Gruyter.

1981. Einige allgemeine Aspekte der Analyse und Beschreibung wissenschaftssprachlicher Texte, in: *Wissenschaftssprache. Beiträge zur Methodologie, theoretische Fundierung und Deskription*. Hg. von Theo Bungarten. München, Fink.
- 1982a. Exploration in semantics: Analysis and representation of conceptsystems, in: *The CONTA Conference. Proceedings of the Conference on Conceptual and Terminological Analysis in the Social Sciences, held at the Zentrum für interdisziplinäre Forschung (ZiF), Bielefeld, FRG, May, 24—27, 1981*. Ed. by Fred W. Riggs. Frankfurt, Index.
- 1982b. Representation languages and their function in text interpretation, in: *Text Processing. Text Analysis and Generation, Text Typology and Attribution. Proceedings of Nobel Symposium 51*. Ed. by Sture Allén. Stockholm, Almqvist and Wiksell International.
- 1983a. Verbale Kommunikation. Einige philosophische Aspekte der Erforschung natürlicher Sprache, *Propositionen und Propositionskomplexe. Grundlelemente der semantischen Struktur von Texten II*. Hg. von Hermann Kayser. Hamburg, Buske.
- 1983b. Das Forschungsobjekt X und Aspekte der X-ologie. (Für mich sind es der Text und Aspekte der Textologie/Textwissenschaft), in: *Allgemeine Sprachwissenschaft, Sprachtypologie und Textlinguistik. Festschrift für Peter Hartmann*. Hg. von Manfred Faust, Roland Harweg, Werner Lehfeldt und Götz Wienold. Tübingen, Narr.
- 1983c. Text, signification, models, and correlates. Some aspects of text comprehension and text interpretation, in: *Psycholinguistic Studies in Language Processing*. Ed. by Gert Rickheit and Michael Bock. Berlin—New York, Walter de Gruyter.
- 1983d. Verbal-Semiotik, Texttheorie, Übersetzungstheorie, in: PETŐFI (Hg.): 1983.
- 1985a. Lexicon, in: *Handbook of Discourse Analysis. Volume 2. Dimensions of Discourse*. Ed. by Teun A. van Dijk. London, Academic Press.
- 1985b. Text comprehension, objects and processes, text theory. Semantic aspects of text processings. *Quaderni di Semantica VI*. 81—92, 368—377.
- 1985c. Procedural aspects of text interpretation. Interaction between text and interpreter in the meaning-constitutive interpretation process, in: *Text Connexity, Text Coherence. Aspects, Methods, Results*. Ed. by Emel Sözer. Hamburg, Buske.
- 1985d. Aspekte der Textinterpretation — Was kann die semiotische Textologie für den kommunikationsunterricht leisten? *Finlance. The Finnish Journal of Language Learning and Language Teaching IV*. 31—61.
- 1986a. Report: European research in semiotic textology. A historical, thematic, and bibliographical guide, *Folia Linguistica XX*. 545—571.
- 1986b. Weshalb Textologie. Aspekte der Analyse von Textkonstitution und Textbedeutung, in: HEYDRICH—PETŐFI (Hg.): 1986.
- 1986c. I parallelismi di Jakobson dalla prospettiva di una teoria testuale semiotica. *Lingua e stile XXI*. 397—426.
1988. *La lingua come mezzo di comunicazione scritta: il testo*. Università di Urbino: Centro di Semiotica e di Linguistica, Documenti di Lavoro e pre-pubblicazioni, serie A, N° 173—174—175.
- 1989a. Sulla traduzione dei testi poetici. C'è una logica in questa poesia/A versszövegek fordításáról. Van logika ebben a versben. (Kétnyelvű publikáció.) *La Gazetta Italo—Ungherese III/3—4*. 30—53.
- 1989b. Constitution and meaning: A semiotic text-theoretical approach, in: CONTE—PETŐFI—SÖZER (eds.): 1989.
- 1989c. Possible worlds — text worlds. Quo vadis Linguistica?, in: *Possible Worlds in Humanities, Arts and Sciences. Proceedings of Nobel Symposium 65*. Berlin—New York, Walter de Gruyter.
- 1989d. Béla Bartók: Il castello del principe Barbalù'. Alcuni aspetti della costituzione e del significato simbolico di un'opera d'arte multimediale, in: *Interpretazione e Riconoscimento*, a cura di Giuseppe Galli, Genova, Marinetti.
- PETŐFI, János S.:
 1979. *Text vs sentence. Basic Questions of Text Linguistics*. Hamburg, Buske.
 1981. *Text vs Sentence. Continued*. Hamburg, Buske.
 1983. *Texte und Sachverhalte. Aspekte der Wort- und Textbedeutung*. Hamburg, Buske.
 1988. *Text and Discourse Constitution. Empirical Aspects, Theoretical Approaches*. Berlin—New York, Walter de Gruyter.
- PETŐFI, János S.—Jürgen BREDEMEIER (Hg.):
 1977. *Das Lexikon in der Grammatik, die Grammatik im Lexikon*. Hamburg, Buske.

- PETŐFI, János S.—Antonio GARCIA BERRIO:
1978. *Lingüística del texto y crítica literaria*. Madrid, Comunicacion.
- PETŐFI, János S.—Hannes RIESER:
1973. Wissenschaftstheoretische Argumente für eine umfassende grammatische Theorie und eine logisch-semantische Beschreibungssprache. *Folia Linguistica* VII/3—4. 197—230.
1974. *Probleme der modelltheoretischen Interpretation von Texten*. Hamburg, Buske.
- PETŐFI, János S.—Hannes RIESER (eds.):
1973. *Studies in Text Grammar*. Dordrecht, Reidel.
- PETŐFI, János S.—Terry OLIVI:
1986. Texture, composition, signification. Vers une textologie sémiotique. *Degrés* n° 46—47: c-c28.
1988. Understanding literary texts. A semiotic textological approach, in: *Comprehension of Literary Discourse. Results and Problems of Interdisciplinary Approaches*. Ed. by Dietrich Meutsch and Reinhold Viehoff. Berlin—New York, Walter de Gruyter.
- PETŐFI, János S.—Terry OLIVI (eds.):
1988. *Von der verbalen Konstitution zur symbolischen Bedeutung — From Verbal Constitution to Symbolic Meaning*. Hamburg, Buske.
- VAN DIJK, Teun A.—Jens IHWE—János S. PETŐFI—Hannes RIESER:
1972. Two text grammatical models. A contribution to formal linguistics and the theory of narrative. *Foundation of Language* 8. 499—545.
- VAN DIJK, Teun A.—János S. PETŐFI (eds.):
1975. *Theory of Metaphors*. (= *Poetics*, 14—15.).
1977. *Grammars and Descriptions. Studies in Text Theory and Text Analysis*. Berlin—New York, Walter de Gruyter.

A magyar nyelvű publikációk teljes listája

- PETŐFI S. János:
1966. Művészet és kommunikáció. Az alkotás és befogadás problémái. *Kritika* 1. 34—40.
1967a. *Modern nyelvészet*. Budapest, TIT.
- 1967b. Szóképek, képek és az irodalmi művek nyelvi elemzésének néhány kérdése. *Irodalmi és nyelvi közlemények* 2. 71—101.
1967c. A matematikai gondolkodás változásának történetéből. *Valóság* 12. 12—31.
1968a. Műelemzés — strukturalizmus — nyelvi struktúra. *Kritika* 6. 19—28. — Másodközlés: *Stilisztikai tanulmányok*. Válogatta és az utószót írta Murvai Olga. Bukarest, Kriterion, 1976. 166—188.
1968b. A nyelvtatisztikai vizsgálatok néhány kérdése. *Nyelvészet és dokumentáció*. Szerkesztette Szépe György. Budapest, OMKDK, 117—140.
1968c. A strukturális nyelvészet. *Valóság* 12. 91—105.
1969a. *A teaurusz-kérdés jelenlegi helyzete különös tekintettel a tudományos, műszaki-gazdasági tájékoztatásra* (= *A tudományos tájékoztatás elmélete és gyakorlata* 12.). Budapest, OMKDK.
1969b. A nyelvészet és a 'két kultúra'. *Magyar Tudomány* 5. 301—307.
1969c. Kompozíció és jelentés. *Új Symposium* (Novi Sad), október 8—10.
1969d. *A művészi igényű nyelvi közlés*. Budapest, MTA Nyelvtudományi Intézete, Preprint.
1969e. Az összehasonlító strukturális elemzésről. (Vázlat.) *Ethnographia* LXXX. 349—354.
1976. Néhány szó a nyelvről, a nyelvészetről és a nyelvészet alkalmazásáról. *Az embernek próbája*. (A Hollandiai Mikes Kelemen Kör 25 éves fennállásának alkalmából.) Kiadja a Hollandiai Mikes Kelemen Kör. Amszterdam, 100—112.
1976—1977. A mondatgrammatikától egy formális szemiotikai szövegelméletig (A természetes nyelvek jelenkori kutatásának egyik főirányáról). *Magyar Műhely* (Párizs), 50. (1976.) 51—58, 51. (1977.) 41—50, 52. (1977.) 34—47.
1978. Szövegelemzés — szövegelmélet. *Mitosz és történelem* (= *Előmunkálatok a magyarországi néprajzhoz* 3.). Szerkeszti Hoppál Mihály és Istvánovics Márton. Budapest, MTA Néprajzi Kutatócsoport, 275—296.
1981. Szöveg és jelentés. *Magyar Műhely* (Párizs) 64. 36—59.
1982. Szöveg, modell, interpretáció (A szövegelméleti kutatás néhány alapkérdése). *Tanulmányok/Studije* (= *A Magyar nyelv, Irodalom és Hungarológiai kutatások*

- Intézete 15. Szövegelmélet*). Szerkeszti Penavin Olga és Thomka Beáta. Novi Sad, 137—184.
- 1982b. Szöveg, diszkurzus. *Tanulmányok/Studije (= A Magyar nyelv, Irodalom és Hungarológiai kutatások Intézete 15. Szövegelmélet)*. Szerkeszti Penavin Olga és Thomka Beáta. Novi Sad, 9—28.
1984. Szövegkompozíció makro- és mikroszinten. Metodológiai megjegyzések a kompozíció kohezív szerkezetének elemzéséhez. *Híd* (Novi Sad), Június, 856—873.
1985. Szövegszerkezet és jelentés. Kosztolányi 'Akarsz-e játszani?' című versének elemzése. *Híd* (Novi Sad), Október, 1313—1329.
- 1988a. A szöveg mint interdiszciplináris kutatási objektum. (A szövegtani kutatás mai állásáról.) *Nyr.* 112/2. 219—229.
- 1988b. Sulla traduzione dei testi poetici. C'è una logica in questa poesia/A versszövegek fordításáról. Van logika ebben a versben. *La gazetta Italo—Ungherese/Olasz—Magyar Szemle* 3/4. 30—53.
1967. A nyelvészeti kutatások néhány kérdése a Szovjetunióban. *Helikon* 3—4. 454—465.
- 1969a. Formateremtő elvek a költői alkotásokban. *Irodalmi és nyelvi közlemények* 2. 106—128.
- 1969b. Számítógépek az irodalomtudományban. *Helikon* 3—4. 372—374.
1976. Új irányzatok a nyelvészetben és a nyelvfilozófiában (Generatív grammatika, univerzális grammatika, beszédaktus-elmélet). *Mérleg* (Bécs.) 1. 83—95.
- DANYI Magdolna:
1984. Nyelvészet, szöveg, interpretációelmélet (Interjú Petőfi S. Jánossal). *Híd* (Novi Sad), Január, 62—90.

B 132501